

Terveisiä Kansalaisopistojen liitosta

Jaana Nuottanen
Kaamosseminaari
17.11.2022

TÄYTÄ TYHJÄT RIVIT (lähde: Positiivarit)

- Minun ei tarvitse enää _____.
- Minun pitää _____ enemmän.
- Minun pitää _____ lähiaikoina.
- Minun pitää taas _____.
- Minun pitää joskus _____.

Ensimmäinen kohta selvittää sen, mitä haluaisit **muuttaa**, toinen sen, mistä **haluat pitää kiinni**. Kolmas kertoo **tulevaisuuden päämääristä**, kun taas neljäs palauttaa mieleen jonkin **menneisyyden voimanlähteen**. Viides selvittää sen, missä asioissa sinun on oltava **joustavampi**.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSIÄ

- Vanha kunnan SWOT (vahvuudet, mahdollisuudet, heikkoudet, uhat)
- Väestö- ja ikämuutokset, ks. esim. <https://www.sitra.fi/julkaisut/mille-vaestolle/>
- HYTE-alueet aloittavat
- Millaiseksi ”uusi” kunta muokkaantuu?
- Sote-uudistuksen jälkeinen kunta on erilainen maailma: osallistaminen, verkostojen hyödyntäminen ja uudenlaiset kumppanuudet korostuvat, samoin elinkeino-, työllisyys-, hyvinvointi-, elinympäristö- ja sivistysrooli
- Poliittiset riskit -> säästöpainheet, leikkauslistat
- Eduskuntavaalit, hallitusohjelmaneuvoittelut

"MISSÄ ONGELMA, SIELLÄ TOIMENPIDE"

- Millaista tulevaisuutta haluamme rakentaa vapaaseen sivistystyöhön?
- Pitääkö rakenteita muuttaa?
- Miten politiikka vaikuttaa?
- Miten muu koulutusjärjestelmä muuttuu?
- Mikä innostaa?
- Mitä pitää tehdä? Miten se tehdään?
- Mistä täytyy pitää ehdottomasti kiinni eli mitä ei saa muuttaa?

KUVITTELU EI OLE AINA HELPPOA...

- Millaiset tekijät estävät saavuttamasta sen, mitä tavoittelemme...
- Rajoitteet (esim. lainsäädäntö)?
- Realiteetit (maksaa liikaa)?
- Resurssit (liian vähän osaamista)?
- Retoriikka ja uskomukset (olemme pieni toimiala)?
- Arvot (ei sovi ajattelumalliin)?
- Tabut (tästä ei voi puhua)?

KoL:n EDUSKUNTAVAALITAVOITTEET 2023

Kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sosiaalista pääomaa

- Aikuisille on taattava mahdollisuus opintoihin kansalaisopistoissa luovan ajattelun mahdollistamiseksi, kiireisen työelämän vastapainoksi ja suojaksi maailman myllerryksiltä.

Läpi elämän kehittyviä opiskelu- ja työelämätaitoja

- Kaikille on taattava mahdollisuus oppia kansalaistaitoja ja kehittää itseään iästä, varallisuudesta ja asuinpaikasta riippumatta kansalaisopistossa.

Uudistuksia vapaan sivistystyön toimialan kehittämiseksi

- Vapaan sivistystyön toimialaa on uudistettava vastaamaan entistä paremmin tulevaisuuden osaamistarpeisiin rakenteita ja rahoitusta kehittämällä.

KOKONAISVALTAISTA HYVINVOINTIA JA SOSIAALISTA PÄÄOMAA

- Aikuisille on taattava mahdollisuus kansalaisopisto- opintoihin luovan ajattelun mahdollistamiseksi, kiireisen työelämän vastapainoksi ja suojaksi maailman myllerryksiltä.
- Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi myös laajempia hyötyjä, kuten hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita.
- Kansalaisopistoihin suunnatut koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina moninkertaisina takaisin.
- Kansallisen ikäohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä on edistettävä määrätietoisesti, koska Suomi tarvitsee vireitä kansalaisia iästä riippumatta.
- Nyt ja tulevaisuudessa on myös tärkeää huolehtia kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä. Kansalaisopistoissa järjestettävät liikunnan, kotitalouden ja taide- ja kulttuurialan kurssit tuovat yhteen kaikenikäisiä ihmisiä ja motivoivat heitä huolehtimaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

LÄPI ELÄMÄN KEHITTYVIÄ OPISKELU- JA TYÖELÄMÄTAITOJA

- Kaikille tulee taata mahdollisuus ylläpitää taitojaan ja kehittää itseään iästä, varallisuudesta ja asuinpaikasta riippumatta. Nykyinen valtionosuuksien kehitys ei ole mahdollistanut kurssimaksujen säilymistä lain edellyttämällä, kohtuullisella tasolla, mikä on osaltaan rajoittanut vähävaraisten mahdollisuutta käyttää kansalaisopistopalveluita.
- Kansalaisopistojen liitto vaatii tulevalta eduskunnalta seitsemän miljoonan vuotuista lisärahoitusta kansalaisopistojen opintoseteleihin. Se mahdollistaisi kansalaisten perustaitoihin eli kansalaistaitoihin valmentavien, maksuttomien kurssien järjestämisen.
- TE-palveluiden siirtyminen kuntiin vuonna 2025 tuo työllisyys- koulutus- ja elinkeinopalvelut saman järjestäjän vastuulle. Uudistus tukee osaltaan työnhakijoiden nopeaa työllistymistä ja saattaa palvelut lähemmäs niitä tarvitsevia.
- Kunnissa tulee jatkossa järjestää elinikäisen oppimisen ohjausta kaikenikäisille, jotta jokaisella olisi mahdollisuus ylläpitää ja kehittää opiskelu- ja työelämätaitojaan jatkuvan oppimisen periaatteen mukaisesti. Kansalaisopisto on ketterä kumppani työelämäpalveluiden tuottamisessa.

LÄPI ELÄMÄN KEHITTYVIÄ OPISKELU- JA TYÖELÄMÄTAITOJA

- Kansalaisopistoissa on tarjolla enenevässä määrin osaamisperusteisesti suunniteltuja kursseja, joiden hyväksytyistä suorituksista opiskelijat saavat suoritusmerkinnän kansalliseen KOSKI-tietovarantoon.
- Jatkuvan oppimisen kehittämisessä on painotettava entistä enemmän osaamisen monipuolistamista ja tutkinnon osia pienempien kokonaisuuksien hyödyntämistä.
- Tavoite on, että kansalaisopistoissa suoritettut kurssit yhdistyvät jatkossa soveltuvin osin kansalliseen osaamisen viitekehykseen ja tulevat paremmin tunnustetuiksi myös muissa oppilaitoksissa sekä työelämässä.

UUDISTUKSIA VAPAAN SIVISTYSTYÖN TOIMIALAN KEHITTÄMISEKSI

- Vapaan sivistystyön toimialaa on uudistettava muiden oppilaitosasteiden tavoin vastaamaan entistä paremmin tulevaisuuden osaamistarpeisiin rakenteita ja rahoitusta kehittämällä.
- Toimialalle suunnattu julkinen rahoitus on käytettävä tehokkaasti koko väestön hyväksi.
- Tulevalla hallituskaudella tulee tehdä laaja-alainen selvitys ja vapaan sivistystyön lakiuudistus rakenteiden ja rahoituksen kehittämiseksi. Samassa yhteydessä on korjattava vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen rahoitusmallia ja mahdollistettava ylikotoaikaisten maahanmuuttajien osallistuminen koulutukseen sataprosenttisen rahoituksen pienentymättä.

AJANKOHTAISTA

Osaamisperusteisuus

UMAKO-lukutaitokoulutus (myös ukrainalaiset)

SAMAKA-kehittämishanke

Perus-/kansalaistaidot (uusi kehittämishanke)

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, tulossa kestävä kehitys ensi keväänä

TPO-painotteinen Tammisseminaari 26.-27.1.2022 (Nokia ja verkko)

Liittokokous 8.-9.6.2023 (Tampere ja verkko)

Kevään aikataulukutus 29.11.2022

AJANKOHTAISTA

- Mikä kiinnostaa sinua erityisesti?
- Mistä haluaisit kysyä/keskustella tarkemmin?

”Elämäsi eivät ensisijaisesti määrää ulkoiset edellytykset ja olosuhteet, vaan ajatukset, jotka pyörivät mielessäsi.”

– Norman Vincent Peale